

Predmet: Labljane

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 6/24

Krivično delo: Organizovanje i podsticanje na izvršenje genocida i ratnih zločina iz člana 145. stav 2 u vezi stava 1 KZ SRJ

Optuženi: Tefik Mustafa

Javni tužilac za ratne zločine: dr Svetlana Nenadić

Sudsko veće: sudija Snežana Nikolić Garotić, predsednica veća
sudija Zorica Avramović, članica veća
sudija Vladimir Duruz, član veća

Branioци: adv. Sead Spahović
adv. Ahmed Delimeđac

Glavni pretres: 11.02.2025.

Optužnica

Optuženi Tefik Mustafa se tereti da je zajedno sa drugim NN licima u okviru Oslobođilačke vojske Kosova (OVK), a po prethodnom dogovoru, postao pripadnik grupe organizovane radi vršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ na području sela Labljane, Slivovo i okolnih sela, primenjivanjem mera zastrašivanja i terora, s glavnim ciljem širenja straha među civilnim stanovništvom srpske nacionalnosti, i uzimanja talaca, te je grupa sačinjena od desetak pripadnika:

- 19. juna 1999. godine na raskrsnici kod sela Labljane blokirala put i formirala punkt na kome su zaustavljani civili srpske nacionalnosti iz okolnih sela koji su se, napuštajući svoje domove usled straga od napada OVK, kretali ka Gnjilanu. Grupa naoružana automatskim oružjem je prisilno zaustavljala civilna vozila iz kolone, primenjujući silu izvodila civile iz vozila obarajući ih na zemlju i zastrašivali ih pucajući.
- te su prisilno zaustavili teretno vozilo marka MAN plave boje sa prikolicom i ceradom na kojoj je pisalo Jugoslavija, a u kojem su se nalazili oštećeni civili Goran Marinković, Živojin Pavić i Predrag Miljković, a kojim je upravljao Predrag Miljković i koji su se kamionom natovarenim stvarima i pokušvom porodica Miljković i Pavić kretali iz sela Slivovo ka centralnoj Srbiji, te su oštećenog Gorana Marinkovića uzeli za taoca koji je navedenim kamionom odvežen u logor u Kačikol radi razmene, nakon čega se oštećenim civilima gubi svaki trag.

čime je izvršio krivično delo Organizovanje i podsticanje na izvršenje genocida i ratnih zločina iz člana 145. stav 2. u vezi stava 1 KZ SRJ.

Iznošenje odbrane optuženog

Iznoseći svoju odbranu, optuženi Tefik Mustafa je negirao izvršenje krivičnog dela. Govoreći na srpskom jeziku, uz podršku prevoditeljke Ede Radoman Perković, optuženi je rekao da je Kosovo sa suprugom i troje dece napustio 1998. godine. Autobusom Niš Expres otišli su za Titograd, današnju Podgoricu. Tamo su proveli 4-5 dana tražeći neki kanal da se prebace do Budve. Platili su nekim ljudima koji su ih odvezli do nekog mesta za koje se ne seća kako se zove. Posle dva ili tri dana nastavili su put i stigli u Italiju. Na granicu između Italije i Austrije sa porodicom je stigao u avgustu 1998. godine i tu ih je uhvatila policija koja ga je odvela na ispitivanje. Od dokumenata je kod sebe imao samo ličnu kartu. Sa granice policajci su ih sproveli u Trst gde su im uzeli podatke i otiske. On je hteo da ide za Nemačku, ali je nakon toga evidentiran kao tražilac azila u Italiji. Iz Trsta je pobeo vozom i posle nekim autom stigao do granice. Tu mu je jedan čovek rekao da nije sigurno da se pređe i da je bolje da pređe granicu peške što je on i uradio. Otišli su preko granice prema brdima. Stigli su do Minhena, a zatim vozom do Hanovera i potom do mesta koje se zove Bilefeld gde se i prijavio nakon nekoliko dana. Mustafa je naveo da je njegovo putovanje trajalo oko tri ili četiri nedelje. Podsetio je da je išao sa ženom i decom i da su spavali svuda i nalazili se u teškim uslovima. Ne seća se tačno koji je to datum bio, ali se seća da je bio ponedeljak kada je dao izjavu ko je šta je i otkud tu. Tu je proveo oko dve nedelje kada su ih poslali u Lajpcig gde se nalazio „heim“ (kolektivni centar) za izbeglice. Tu su proveli preko mesec dana. Kada je dao izjavu o tome zašto je otišao sa Kosova. Nema takve izjave u kojoj on kaže da je bio u UČK (OVK). Nakon pet ili šest nedelja prebačeni su u grad Hale gde su proveli oko deset dana, a potom su otišli u Diren (Düren). U Diren su stigli u novembru 1998. godine. Tu su deca krenula u školu i sa porodicom je tu ostao do 20. marta 2000. godine. Nekoliko dana pre tog 20. marta, negde oko 15. zvali su ga u „landratsamt“ (neka vrsta uprave/kancelarije) za azilante. Tamo mu je rečeno da je on prvi azil tražio u Italiji te da mora da se vrati tamo. Mustafa i njegova porodica su 20. marta 2000. godine prebačeni preko Drezdena i Minhena za Trst. Tu je iznova dao izjavu i smestio se sa porodiom. Naredne godine, negde u martu ili aprilu 2001. godine dobio je dokumente na osnovu kojih je mogao i da počne da radi, pre toga nije mogao da radi i bio je smešten preko Caritasa. Kada je dobio dozvolu za rad zaposlio se u preduzeću zaduženom za vodu i kanalizaciju. Na Kosovo se po prvi put vratio 2005. godine kada je njegov sin trebao da se ženi. To je bilo u avgustu 2005. godine, išao je avionom preko Albanije. Negde u maju ili junu 2013. godine dobio je državljanstvo Italije. Od tada je kroz Srbiju prošao između 30 i 40 puta. Kretao se slobodno, stajao na pumpama i u kafane, nikada se nije osećao krivim za nešto, da se osećao krivim nikada ne bi došao u Srbiju kad svakako postoje drugi putevi. Mustafa je ispričao kako ga je policajac zaustavio u Merdarama. Nakon što mu je dao italijansku ličnu kartu policajac je pitao šta je to, Mustafa je objasnio, a policajac mu je rekao da je to zdravstvena knjižica. Mustafa mu je potom dao kosovska dokumenta, a policajac je pozvao nekog. Čuo je kako policajac fiksnim telefonom razgovara sa nekim i govori dođite i uzmite ga. Od tada se više od osam meseci nalazi u pritvoru na koji nema primedbe.

Nakon iznošenja odbrane optuženog, njegov advokat Ahmed Delimeđac ga je upitao da li je u periodu od 1998. godine do 2005. godine dolazio na Kosovo na šta je Mustafa odgovorio da nije.

Javna tužiteljka za ratne zločine dr Svetlana Nenadić zatražila je od optuženog da pojasni koji je pravni status imao kada je podnosio zahtev za azil u Nemačkoj. Branilac optuženog, advokat Sead Spahović, reagovao je prigovorom, dovodeći u pitanje relevantnost postavljenog pitanja. Mustafa

je odgovorio da je zahtev za azil podneo u Italiji. Tužiteljka je potom pitala okrivljenog koja je dokumenta imao dok je boravio u Nemačkoj. Okrivljeni Tefik Mustrafa je rekao da je tokom boravka u Nemačkoj imao neke kartice s kojima je mogao da se kreće u krugu od 30 kilometara u gradu. Tužiteljka ga je upitala da li je imao dozvolu za rad u to vreme, na šta je okrivljeni odgovorio da nije imao dozvolu.

Predsednica sudskog veća, sudija Snežana Nikolić Garotić, upitala je okrivljenog s kim je pobjegao iz Italije. Mustafa je pojasnio da je u Italiju stigao sa porodicom – suprugom i troje dece. [*okrivljeni zbog jezičke barijere govori sve vreme u jednini iako putuje sa porodicom, prim. posmatrača*] Da su nakon hapšenja prvobitno odvedeni na ispitivanje, uzeti su im otisci, podaci i fotografisani su. Obavljen je i lekarski pregled, nakon čega su smešteni u jedan hotel. Odatle su rano ujutru pobjegli, uhvatili su voz i sa porodicom je otišao za Nemačku.

Upitan da li poznaje Živojina Pavića i Gorana Marinkovića, Mustafa je odgovorio da ih ne poznaje. Na pitanje da li poznaje Miloša Perića odgovorio je da ni njega ne poznaje.

Predsednica veća je pitala okrivljenog da li je pre 2013. godine imao neku dozvolu za boravak. Odgovorio je da jeste i da su njegova deca išla u školu i u Nemačkoj i u Italiji. Seća se da je adresa kuće za azilante u kojoj su boravili bila na adresi Fildeštrase 14. Odmah po smeštanju tu, deca su poslata u školu. Od 1998. dok nisu otišli iz Nemačke deca su išla u školu. U daljem ispitivanju sudija je pitala Mustafu ko mu je ostao na Kosovu tokom 1998. i 1999. godine. Mustafa je rekao da su mu ostali otac i braća kao i druga žena i deca. Otac mu se zvao Raif, a braća Azem (1952.) i Faik (1956.). Na pitanje predsednice veća šta su njegova braća radila tokom rata na Kosovu advokat Spahović je uložio prigovor jer prema članu 33 Ustava okrivljeni nije dužan da se izjašnjava o tome šta su radili članovi njegove porodice, u konkretnom slučaju njegova braća. Mustafa je odgovarajući na pitanje predsednice suda odgovorio da su njegov otac i braća držali prodavnicu nakon čega su ga advokati posavetovali da ne odgovara na ta pitanja.

U daljem ispitivanju, predsednica veća pitala je okrivljenog da li je video iskaze svedoka oštećenih i da li je upoznat sa njima. Mustafa je odgovorio da on ne vidi dobro, a i da su iskazi na srpskom pa nije upoznat sa njima. Sudija Nikolić Garotić predočila je okrivljenom da svedok Miloš Perić navodi da je tokom bombardovanja prodavao cigarete i da ih je u dva navrata prodao i Tefiku Mustafi. Advokat Spahović je uložio prigovor i naveo da je potrebno da se iskaz svedoka pročita, a ne prepriča tokom predočavanja zato što svi iskazi koje je tužilac prikupio imaju nedostatak, odnosno svi svedoci su saslušani na isti način i to tako što se je svedoku rečeno kako se zove optuženi protiv koga se vrši istraga, a potom i predmet istrage. Spahović je istakao da se to ne može smatrati fer i neutralnim saslušanjem svedoka, nego je iz tih iskaza jasno da se radi o navođenju, odnosno sugestivnom ispitivanju. Problem je u tome što je jedno dokazno sredstvo nezakonito stečeno putem sugestivnog ispitivanja, te Sud pokušava da ga konvalidira. Spahović je naveo da se okrivljeni brani alibijem i da Sud treba da ceni ono što je tužilac prikupio u pokušaju da ga ospori.

Predsednica veća Snežana Nikolić Garotić je potom pročitala deo iskaza svedoka Miloša Perića (1982.) i konstatovala je iz transkripta jasno da je svedoku predočen predmet svedočenja kao i cela naredba tužilaštva o sprovođenju istrage i protiv koga se vodi istraga. Perić je u izjavi naveo da je Tefik dolazio za vreme bombardovanja radi cigareta. Većina Albanaca je izbegla u martu, ali tu i

tamo je poneko dolazio, misli da je Tefik po cigare dolazio u aprilu. Okrivljeni Mustafa je odgovorio da je 1998. godine izašao sa Kosova i da do 2005. godine nije dolazio. Da u to vreme putovanje nije bilo kao danas, da mu je trebalo više meseci da bi došao do Nemačke.

Ponovo upitan da li zna ko je Miloš Perić, Mustafa je odgovorio da ne zna i da nije tačno to što je izjavio.

Predsednica veća predočila je okrivljenom i iskaz svedoka Jovice Stojkovića konstatujući da je i njemu pročitana naredba tužilaštva i saopšteno protiv koga se vodi istraga. Svedok Jovica Stojković je u svom iskazu rekao da je on bio u koloni sa svojim ocem, da su išli sa Kosova kada je video da se nešto dešava na punktu. Otac mu je rekao „Eno Ćope i njegovih sinova“ i tada je on obratio pažnju i video da su tamo otac Tefik i sinovi Arif i Faik ili Azem. Neki su bili mlađi od njega, a neki ozbiljni. Poznao je Ćopu iz prodavnice na putu Gnjilane – Priština. Advokat Delimeđac je istakao da se iz predočene izjave upravo vidi da svedok ne zna o kome se radi. Da brka da li je Tefik otac, ko je Raif a ko Arif i slično. Jasno je da svedok nije znao o kome se radi. Mustafa je iznova ponovio da su njegova braća Azem i Faik i da su 1952 i 1956. godište.

Predsednica veća upitala je okrivljenog da li zna ko je Bojan Simjonović, na šta je okrivljeni rekao da ne zna jer je prošlo skoro 30 godina kako nije na Kosovu. Okrivljenom nisu poznata ni braća Ivanovići niti Živa Filić.

Predsednica veća je otvorila dokazni postupak. Tužilaštvo i odbrana su se saglasili da se izvrši uvid u pisane dokaze, nakon čega je određena pauza od pola sata.

Nakon pauze Sud je doneo rešenje da se na naredni glavni pretres pozovu svedoci Jovica Stojković, Siniša Pavić i još jedno lice (nije jasno rečeno tokom pretresa, primedba posmatrača), da se naredni pretres zakazuje za 25. februar, te da se strane u postupku sprema i za završne reči. Advokat Sead Spahović uputio prigovor navodeći da je Sud izašao van člana 15 ZKPa te da sudija „nema štofa“ da osudi okrivljenog danas sa predstavljenim dokazama te da je razlog pozivanja svedoka oko kojih su se tužilaštvo i odbrana saglasile da nema potrebe da budu ispitani već samo da budu pročitani njihovi iskazi, zapravo pokušaj da se osudi čovek za koga nema dokaza da je počinio delo za koje ga terete.

Sledeći glavni pretres zakazan je za 25.02.2025. godine s početkom u 14.30h u sudnici 3.